

rokav. Nekdanji pretok Pivke skozi slednji rokav je tako dokazan tudi geološko. V drugi razpravi podaja Gospodarič ob prodnih zasipih, tako kot je to že prej poskušal na primeru Karlovice in drugih jam na Cerkniskem polju, faze jamskega nasipavanja in erozije. Ugotavljanje prodnih zasipov v Križni jami je lahko oprl na starost kosti jamskega medveda.

Ob zborniku zagrebške Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti postaja slovenski Krasoslovni zbornik vedno pomembnejši vir poznavanja jugoslovanskega krasa.

I. Gams

Vogljajnsko-sotelska Slovenija, 9. zborovanje slovenskih geografov, Rogaška Slatina, 1973, Ljubljana, 1974, str. 256.

V založbi Geografskega društva Slovenije in ob podpori občinskih skupščin Smarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju je izšla monografija o Vogljajnsko-sotelski Sloveniji, ki je v glavnem zbir referatov IX. zborovanja slovenskih geografov v Rogaški Slatini. Uvodni referat je imel akad. prof. dr. Svetozar Plešič, ki je uokviril regijo in osvetlil njene osnovne geografske poteze. Za tem so se vrstili prispevki o posameznih problemih regije oziroma njenih administrativnih enot. Beno Božiček in Vinko Jagodič sta predstavila šmarsko in šentjursko občino. Sodelavci katedre za fizično geografijo Oddelka za geografijo (Ivan Gams, Darko Radinja, Jurij Kunaver in Franc Lovrenčak) so v skupnem in v ločenih referatih osvetlili prirodnogeografske značilnosti ter posebnosti Vogljajnsko-Sotelskega, Borut Belec in Jakob Medved pa sta obravnavala agrarne značilnosti. Vladimir Klemenčič, Milan Natek in Vladimir Kokole so prikazali demografske in urbanizacijske razvojne težnje med Sotlo, Savo in Savinjo. V posebnem referatu se je Marjan Žagar lotil prometno-geografskih problemov Sotelskega in Vogljajnskega v luči celotne regije. Preostali štirje referati so obravnavali nekatere posebne teme: V. Došler »Mesto Rogaška Slatina«, A. Sore »Zdraviliški turizem«, I. Majhen »Popolno in delno nesposobne za delo v zdravstvenem okolišu Smarje pri Jelšah«.

Posebno pozornost zasluži poročilo A. Briškega o »Manj razvitih območjih v SR Sloveniji«, kajti nerazvitost tega območja in še posebno Kozjanskega, je bila osrednja tema mnogih referatov, ki so jo sicer prikazovali v smiselni zvezi z drugimi obravnavanimi problemi, bodisi glede na gospodarsko izrabo tal, demografsko strukturo ali prometno odmaknjenost. V zadnjih dvajsetih letih namreč beležimo izreden gospodarski in prebivalstveni razvoj v Osrednje-slovenski regiji in na drugih območjih ob prometnih in gospodarskih oseh, obenem pa izkazujejo obrobna slovenska področja ekonomsko stagnacijo in demografsko odmiranje. Prav Kozjansko je ena takih regij, ki životari, čeprav obstajajo možnosti za razvoj tega območja.

Vzroke za nerazvitost moramo iskati v prirodnogeografski razdrobljenosti in v nekaterih drugih geografskih značilnostih. Hkrati ustvarjajo ti naravni dejavniki kaj različne razmere: izrabo zemlje na strmih pobočjih in na drugi strani možnosti za donosen zdraviliški turizem. Zato glede Vogljajnsko-Sotelske regije ne bi mogli v celoti govoriti o nerazvitosti, saj že vožnja ob glavni cesti potrjuje to misel. Ob njej se nudi pogled na številne novogradnje, na zgostitev prebivalstva in številnih gospodarskih obratov. Drugačen je svet med Savo in Voglajno. Tod je preslojevanje prebivalstva iz agrarnega v industrijske poklice še v toku. V bližini ni gospodarskih obratov, kar vse povzroča odhajanje mladih ljudi z vasi. Težke geomorfološke razmere in parcelna razdrobljenost preprečujejo razvoj tržnega kmetijstva in je zato kmečko prebivalstvo usmerjeno v izrazito samooskrbo.

Gravitacijska območja sosednjih mest (predvsem Celja) pritegujejo delovno silo, vendar pa vsa še vedno ne najde zaposlitve v okolici domačega kraja in zato odhaja na delo v tujino ali v osrednjo Slovenijo. S širjenjem asfaltnih cest se območja dnevne migracije čedalje bolj večajo in se tako zmanjšuje še vedno precejšen delež zaposlenih v kmetijstvu. Umestna je

zato ugotovitev, da so v tej regiji še vedno izraziti agrarni in neagrarni predeli ter demografsko ogrožena in neogrožena področja, katerih razvoj je v veliki meri pogojen z urbanizacijo v Voglajnsko-sotelski regiji.

Anton Gosar

Socialnogeografski aspekti socialnega razlikovanja med slovenskimi pokrajinami, Geographica Slovenica 3, IGU, Ljubljana 1974, str. 182.

Tretji zvezek Geographice Slovenice, občasno izhajajoče geografske publikacije Inštituta za geografijo Univerze v Ljubljani (IGU), prinaša referate s simpozija, posvečenega 10-letnici delovanja omenjene osrednje slovenske geografske institucije. Publikacijo je uredil Mirko Pak.

Naslov zvezka že sam po sebi nazorno govori o naravnosti geografskih raziskav, opravljenih pod okriljem IGU. Bolj kot prikaz 10-letnega raziskovalnega dela sodelavcev IGU ima publikacija namen poudariti širino in usmeritev raziskovalnega dela, ki ga IGU zasleduje. Kakorkoli že ocenjujemo opravljeno delo, ne moremo mimo pozitivne ocene namenov oziroma doseženih rezultatov: število sodelavcev priča o vlogi Inštituta, ki si je v časovno kratkem razdobju pridobil širok krog sodelavcev. Ravno tako pomembna je družbena angažiranost opravljenih raziskav.

Objavljena dela kljub jubileju IGU ne predstavljajo najkvalitetnejših raziskav posameznih raziskovalcev — sodelavcev IGU, pač pa nudijo vpogled v njihovo trenutno raziskovalno dejavnost. Zaradi velikega števila prispevkov je nemogoče, da bi jih podrobneje predstavili.

Direktor Inštituta za geografijo Univerze, Vladimir Klemenčič, je v uvodnem referatu orisal 10-letno delovanje Inštituta, njegove akcije in program dela v prihodnosti.

Vpliv socialnih dejavnikov na izrabo zemljišča je predmet prispevka J. Medveda. Izhodišče njegovih razmišljanj je spoznanje, da vrednost naravnih razmer za kmetijsko izrabo tal določa splošna stopnja družbenoekonomskega in tehničnega razvoja ter potrebe po prehrani ali določenih pridelkih v posamezni državi ali širši gospodarski skupnosti. V. Bračič je na primeru zemljiškoposestne strukture opozoril na pomembnost pojavov v preteklosti za razumevanje sedanjega stanja. Nekaj najvažnejših spoznanj iz širše raziskave prostorskih problemov vinogradništva v Sloveniji je podanih v članku B. Belca. Avtor je med drugim opredelil po različnih kriterijih vinogradniške površine v procesu opuščanja obdelave. B. Kert je skušal predstaviti nekatere fiziognomske in družbene elemente in procese v Pesniški dolini z vidika izvedenih hidromelioracijskih del.

Izredno aktualna problematika tedenskih ekonomskih migracij preko meje v obmejni Podravski regiji je predmet obravnave prispevka M. Žgonika. Na terenu zbrano gradivo je omogočilo avtorju, da je ugotovil pravo vlogo in obseg tedenskega zaposlovanja preko meje ter prišel do celovite podobe o kritičnem socialnoekonomskem položaju tega obmejnega predela. Nekatere elemente in faktorje v razvoju prebivalstva in agrarnega gospodarstva gospodarsko manj razvitih predelov je prikazal B. Ingolič. Oprl se je na tri vzorčne raziskave: območja Komensko-Divaškega Krasa, severovzhodnega dela Krške kotline in terciarnega gričevja na severnem obrobju Ljubljanske kotline. M. Klemenčič je predstavil spremembe socialnoekonomske strukture gospodinjstev na Vzhodnem Gorenjskem ter vpliv teh sprememb na kmetijsko izrabo zemlje. Glavni rezultat prispevka je tipologija kmečkih in polkmečkih gospodinjstev na kmečkih gospodarstvih. Zanimiva dejstva o nekaterih obeležjih in številu slovenskih izseljencev v Veliki Britaniji je predstavil M. Vojvoda. I. Vrišer je obravnaval v vsakem obdobju aktualno temo socialnega razlikovanja med mestom in podeželjem, pri čemer se je naslonil predvsem na ekonomske pokazatelje. Prispevek M. Paka prinaša spoznanja o raziskavah socialnih obeležij slovenskih mest, posebej četrti z najšibkejšo socialnoekonomsko strukturo. Primerjalna analiza splošne in turistične razvitosti, ki jo je napravil M. Jeršič, je pokazala, da tudi turistična